

svojih močeh skušal pomagati vrniti na delovno mesto zdravega in sposobnega delavca, družini pa zopet zdravega člana.

Javna tribuna: Kakšne so ugotovitve s posvetovanja z ravnatelji šol, vrtcev in domov učencev?

Hrabroslav Premelč, direktor industrijske šole Litostroj: 50 udeležencev kaže na globoko prisotnost problematike pri delu z mladino in zavzetost, da bi s skupnimi močmi kaj več storili. Podatki in ankete kažejo, da je okoli 10 % učencev izpostavljenih negativnim vplivom alkoholizma, da so ti otroci telesno šibkejši, bolj podvrženi raznim boleznim, živčno bolj občutljivi. Glede intelektualnih sposobnosti ne odstopajo od povprečja, so pa slabše motivirani za učenje in delo, imajo slabše delovne navade in tudi pogoje in so zato manj uspešni. Manjša je njihova čustvena stabilnost.

Vzgojno-izobraževalne ustanove si različno prizadevajo za preventivno vzgojno delo. Sprejeti zaključki na posvetovanju dokazujejo, da imamo tu še velike možnosti.

Vzgojno delo in izobraževanje proti alkoholizmu – sestavina delovnih programov vzgojnoizobraževalnih ustanov

Tako je med zaključki navedeno, da bodo vzgojno izobraževalne ustanove določile konkretne oblike vzgoje in izobraževanja proti alkoholizmu in drugim zasvojenostim (tudi kajenju) ter jih vnesle v svoje delovne programe. Vanje bodo vključile oblike dela s starši. Pomemben je tudi zaključek o bolj organiziranem in usklajenem delu vzgojnoizobraževalnih organizacij, zdravstvene in socialne službe, svetovalnega centra in drugih dejavnikov, ki jih zahteva ta problematika.

Uresničevanje navedenih zaključkov zahteva mnogo drobnega in stalnega dela tako pri interesnih dejavnostih učencev oz. pri vzgoji predšolskih otrok. Pomembno je usmerjanje mladine v zdravo izkoriščanje prostega časa, posebej še pri srednješolski mladini, ki je na pragu odraslosti in je podvržena neposrednemu vplivu alkoholizma. Toda vzgojnoizobraževalne ustanove same ne bodo dosegle večjih uspehov, če ne bodo delovali vsi dejavniki, npr. tudi mladinska organizacija.

Javna tribuna: Kako je zdravstvena in socialna služba pristopila k realizaciji zaključkov s posvetovanja?

Dr. Karla Januš-Vrhovšek, direktorica zdravstvenega doma: Da. Pristopili smo k izobraževanju zdravstvenih delavcev s širjenjem ustrezne strokovne literature in s predavanji.

V klubih zdravljenih alkoholikov delajo trije zdravstveni delavci. Finančna sredstva za klube so zagotovljena. Sodelovanje med centrom za socialno delo in zdravstvom je zadnje čase intenzivnejše, zlasti pri odkrivanju in sanacijah novih primerov. Res pa je, da še iščemo pot za bolj sistematično delo, saj je sedanje delo marsikdaj odvisno od prizadevnosti posameznikov obeh otrok.

Jože Podpečan, direktor Centra za socialno delo: Pri našem centru je za varstvo družbeno neprilagojenih oseb, kamor spadajo tudi alkoholiki, organiziran poseben referat. Skupaj z zdravstvenimi delavci smo letos organizirali usposabljanje treznih svojcev in posvetovanje z delavci nekaterih kadrovske službe del. organizacij. Za hitrejšo odkrivanje alkoholizma že sodelujemo z zdravstvenimi delavci in strokovnimi službami v šolah. Ko bomo kadrovske okrepljeni, bomo lahko več sodelovali še pri usmerjanju ustreznih komisij krajevnih skupnosti, krajevnih odborov rdečega križa in še dalje do uličnih odborov in hišnih svetov. Intenzivno sodelujemo pri resocializaciji zapornikov-alkoholikov za ponovno vključitev v urejeno življenje.

Javna tribuna: Leta 1971 smo v Šiški ustanovili prvi klub zdravljenih alkoholikov v Sloveniji izven bolnišnice. Kaj je s klubi danes?

Jože Posavec, delavec Centra za socialno delo: Do leta 1974 smo zaradi številnega prihoda zdravljenecv iz poliklinike ali iz oddelka Škofljica ustanovili še klube zdravljenih alkoholikov v Dravljah, Medvodah in KZA Si-

ška II. V osmih letih se je v teh klubih zvrstilo nad 140 zdravljenih članov. Izračun za zadnjih pet let pokaže, da je uspeh zdravljenja 58-odstoten. Za uspešno zdravljenje šteje le nad enoletna abstinenca in socialna urejenost. Zadnja leta je prihod ambulantno ali klinično zdravljenih članov močno zmanjšan. Zaradi tega se kaj lahko zgodi, da se bodo sedanje skupine »veteranov« v klubih preveč ogradile zase in bodo postale težje pristopne za »mlajše« zdravljenecv.

Dokler ta problem ne bo sistematsko rešen, ni potrebe po ustanavljanju novih klubov zdravljenih alkoholikov.

Javna tribuna: Kaj je problemska konferenca še ugotovila?

Angela Šetina: Družbena toleranca do alkoholikov je tudi v naši občini nevzdržna na vseh ravneh: pri ocenjevanju prekrškov vseh vrst, delovni disciplini, dajanju dopustov zaradi pijančevanja, dodeljevanju stanovanj, subvencioniranju stanarin, dajanju denarne pomoči, zdravljenju zaradi drugih bolezni in še in še. Za ublažitev tega družbenega zla je potrebno nenehno iskati subjektivne nosilce in stalne dejavnike, ki bi spodbudili akcije za uresničitev samoupravno dogovorjenih družbenih norm za razvoj vrednot življenja.

Problemska konferenca je sprejela vse na posvetovanih sprejete zaključke kot »Smernice za izdelavo kompleksnega akcijskega programa boja proti alkoholizmu in boleznim odvisnosti«. V akcijski program pa naj bi se še vključili samoupravni organi v krajevnih skupnostih, skupščinah SIS in njihovih temeljnih enotah, v javni varnosti, posebno glede vzgoje kulture v prometu, v pravosodju, skratka, da bi le-ta našel mesto v vseh družbenih planih.

Javna tribuna: Razveseljiva je vest, da je prav v naši občini ustanovljeno društvo nekadilcev. Kako menite preprečiti kadicem zastupljanje zraka?

Stanko Hvale, podpredsednik OK SZDL in predsednik društva nekadilcev: Delegati naj posredujejo osnovnim organizacijam sindikata in TOZD in delavskim svetom ter drugim samoupravnim organom naslednje stališče društva: vsi občani imajo pravico do čistega zraka, povsod, kjer delajo in živijo. Najprej se skupno dogovorimo za »brezdimne« seje in sestanke, nato pa še za delovne prostore. V čistem okolju bomo produktivnejši in ustvarjalnejši, manj bo bolnikov in več bo denarja v skladih zdravstvenega zavarovanja, ki ga bomo lahko usmerili v boljše namene.

Javna tribuna: Kako si mladinska organizacija zamišlja, da bi se izognili težkim posledicam pijančevanja, kajenja in drugim boleznim odvisnosti?

Tomaž Šavnik, predsednik OK ZSMS: Predvsem je potrebno ugotoviti, da mladina (bodi v okviru ZSMS, bodisi v drugih organizacijskih oblikah) ne more sama ukreniti ničesar bistvenega. Oziroma, drugače: vloga zveze socialistične mladine in mladih nasploh je lahko učinkovita le v sodelovanju z drugimi dejavniki. To pa le v primeru, ko se bomo odločili razreševati vzroke najrazličnejših oblik zasvojenosti, ne pa, da bomo ukrepali samo na podlagi posledic. Z drugimi besedami: KOT SOCIALISTIČNO USMERJENA DRUŽBA SE MORAMO ODLOČITI, ALI BOMO PREKINILI S KOMERCIALNO USMERJENO PROIZVODNJO IN DISTRIBUCIJO ALKOHOLA (vsi podatki kažejo, da je prav alkoholizem najtežja oblika zasvojenosti med Slovenci), ALI PA PUSTIMO STVARI TAKE, KOT SO. Srednje poti ni!

Javna tribuna: Ali lahko ta družbeno negativni pojav omejimo tudi s planiranjem?

Franc Stare, predsednik komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomske odnose: Da, vendar le posredno s funkcijo planiranja. Kratkoročno – v upravnem postopku pri izdajanju soglasij za odpiranje gostinskih lokalov, kjer naj odločajo samoupravni organi krajevnih skupnosti. Dolgoročno pa s podružbljanjem skrbi za zdrav, trezen rod. Potrebna je drugačna, kulturnejša ponudba prehrane in pijače, brezalkoholni lokalni, spremenjene cene alkoholnim in brezalkoholnim pijačam itd.

Če smo pripravljeni spopasti se s temi problemi, je možno vgraditi socialna stališča v vsakršno planiranje.

Javna tribuna: Tovarišica predsednica OK SZDL, ali pričakujete spremembo »družbenega ozračja« glede teh negativnih pojavov?

Nada Svete: Spreminjati javno mnenje je težko. Prepričana sem, da v naši občini prevladuje število občanov, ki so na strani socialističnega samoupravnega humanizma tudi glede posledic alkoholizma.

OK SZDL bo spodbudila sodelovanje med pristojnimi strokovnimi službami in ustreznimi dejavniki, da bi bile družbenopolitične sile dovolj seznanjene in usposobljene za spreminjanje celotne klime v boju proti alkoholizmu in boleznim odvisnosti.

Zanimivo posvetovanje v Nikšiću

Alkoholizem - družbeno zlo

V času od 5. do 7. novembra 1979 je bilo v Nikšiću v Črni gori posvetovanje s programskimi in organizacijsko-kadrovskimi vprašanji Zveze organizacij proti alkoholizmu, narkomaniji in nikotinizmu v Jugoslaviji. V tem času je bila tudi volilna konferenca zveze.

Delegacije iz vseh republik in pokrajin so po živahni razpravi sodelovale pri razreševanju vprašanj konkretnih akcij preventive proti alkoholizmu v TOZD, o operativnem delovanju in zdravljenju bolezni odvisnosti in zasvojenosti od alkoholizma, narkomanije in nikotinizma v krajevnih skupnostih in o programih boja proti alkoholizmu in toksikomaniji v izobraževalnih ustanovah in vzgojno-varstvenih zavodih.

Osnovna vprašanja, ki so izraziteje izstopala iz razprave, so z vsa strokovno in družbenopolitično odgovornostjo poudarjala predvsem naslednje ugotovitve in smeri nadaljnjega dela:

— več kot 900.000 zasvojenih bolnikov od alkohola upravičeno zahteva v interesu družbe in posameznika ob tej problematiki več pozornosti kot doslej;

— potrošnja 16,3 litra čistega alkohola na prebivalca Jugoslavije je nujno zmanjšati, saj s to količino zaužitega alkohola sodimo v sam vrh potrošnje v svetu;

— preventivne akcije vseh dejavnikov v borbi proti alkoholizmu so veliko cenejše kot kurativna zdravljenja hudih bolnikov,

— narkomanija preveč smelo zasvaja predvsem mladino v večjih centrih, zato morajo te tokove oceniti predvsem družbenopolitične skupnosti, zdravstvena služba pa tudi družbenopolitične organizacije in primerno ukrepati;

— akcije proti kajenju v zaprtih prostorih je povezati v boj proti onesnaženosti zraka. Zato velja zagotoviti spoštovanje sprejetih sklepov o prepovedi kajenja, ki so jih že marsikje sprejeli družbenopolitične skupnosti, samoupravni organi v TOZD in drugi.

Posebno zanimiva je bila razprava delegatov iz združenega dela s konkretnimi podatki, kako uživanje alkohola zmanjšuje produktivnost dela, povečuje odsotnost z dela in zahteva velika finančna sredstva za zdravljenje alkoholikov. Prav zato pa je treba problem alkoholizma uvrstiti v negativne dejavnike ekonomskega značaja.

Posvetovanje je doseglo svoj namen, saj so zaključki zavezujoči za vse strukture naše samoupravne organiziranosti. Odločna je zahteva v interesu širše družbene skupnosti, družine kot osnovne celice naše družbe ter velikega števila od alkohola, nikotina in narkotičnih sredstev zasvojenih občanov, da povsod sprejmejo konkretne programe za preprečevanje teh negativnih pojavov. Razreševanje teh vprašanj lahko uvrstimo v prispevek za stabilizacijo gospodarstva, za urejanje humanih medsebojnih odnosov in spoštovanje človeka kot posebne vrednote v našem samoupravnem socialističnem sistemu.